

Ühes Reuteri büroo hilisemas teates öeldakse, et saksa lennukell õnnestus tähelepanuväärse arvul Londoni kaitseliinides labimurda. Saksa ründavad üksused olevat suutnud sõjajätku oma formatsiooni vaatamata raskele tõrjele. Nähtavasti olevat see neil ka eesmärgi kohal tõrja läinud, sest on kuulda olnud, et nad ühes koos ühe välispiirkonnade lendasid.

Kaks revolutsiooni vastamisi

Praeguse võitluse lahendusest sõltub Euroopa ja teiste maailmajagade saatus

Meie lehe eelmises numbris tõime teate Ida-alade riigiministri Alfred Rosenbergi külastusest Riiga, kus ta esines muuhulgas pikema kõnega.

Kõneleja, tõstnud esile praeguse sõja mõtte, mida poodutakse juba eelmises numbris, kirjeldas kõne järgnevas osas Ameerika arengumist praeguse olukorran, maapinna ja vaimu ekspansiooni, kõrre-spekulatsiooni, parasitlikku eluviisi ja sotsiaalsete probleemide kuhjumist. Niisugune loomuvastane areng tasub end ühel päeval kätte. Ei saa võimalik olla, et kogu maailm muutub mõningate Ameerika firmade ripatiks ja vald sotsiaalsete ja rahanduspoliitiliste probleemide kuhjumine viib kord katastroofini.

Võitluses kommunistlike idajõudude vastu on rahvusetsellatlik partei suureks kasvanud. Ta on hoiatanud enamlaste eest ja teadlik olles lähenevast hädast on teinud kõik ettevalmistused arveteleandmiseks. Kui küsida endalt, kas rahvusetsellatlik liikumine aiti õigesti, siis selgub, et tema eelused osutusid õigeks. Väide, et enamlus on talupojavastane liikumine, on õige. N. Liidus teostatud mehaniseerimine pole majanduslik abinõu, vaid poliitiline vahend, mille eesmärgiks on tsarliku loova jõu mahasurumine. Mehaniseerimiseks vajatakse miljardid pole teonud edusamme, vaid viinud pigemini sammu tagasi. Nende väljaminekute eesmärgiks oli tutvustada võimalikult rohkesti inimesi tehnikaga, et neid siis suruda sõjaliselt kättes. Ka teised otsused enamluse kohta on osutunud õigeks.

Ühes oleme võib-olla siiski eksinud, nimelt kõige selle ulatuses, mis selles raumis ehitati ja arendati. Selle relvastamise ulatust ei suudetud nähtavasti kõigi üksikasjade ni kiiresti teha. Tehnikul ja inseneridel Saksa ja Skandinaavia, Prantsusmaa, Inglismaa ja Ühendriikide, keda saadeti N. Liidu laialdasest tasandiksest ja mägidesse, tuli töötada enamasti vaid ühes rajoonis. Siis sõitid nad koju ja informeerisid oma vallitsust sellest, mida nad tööstuslikult on saavutanud. Neid muljeid ei ole aga kuulatatud, et saada kogu idast kokkuvõtetlikku pilti.

Enamlus vastuolus iseenesega

Selles arengus on enamlusel tulnud teha mil mõningaid kontseptsioone, mis mitte üksnes ei vastanud tema olemusele, vaid mis ei olnud sellega ootavastand.

Stalin laskis valmistada filme Peeter Suurest, marssal Suvorovist, laskis saavutamist dramadest elustada Moskva laval. Ta ei austanud üksnes Lenini ordat, vaid ka Suvorovi, Kutuzovi ja Aleksander Nevski ordat. Ta tegi kordade, et vanad õlad Aleksander II ajast võetakse punaarmee ülesti tarvitusele. Lõpuks käskis ta, et vana lipud võetakse vastu põlvitades, nagu tsarile, ja et ohvitseri-meiste jälle laastataks. Ta pani ametisse igivana, kuba peoleldi hausa seisva patriarhi, saatis komsinterni laiali ja asutas viimaks mitmeaastaseid diplomaatilisi esindusi „vabarlikidele“.

Need kõik on faktid, mis taanduvad. Kui neid vaadata kommunistliku riigi- ja maailmvaate seisukohast, siis on need eelmised katastroofilised. Ent neid kontseptsioone tehti selleks, et rahvaid idas suudida veel kord pealetungile, veendumuses, et nad tõesti kaitsvad oma viimast pinda ja et elustada minevikku, et päästa veel midagi tulevikku jaoks.

Kaks revolutsiooni vastamisi

Juba 1918. aastal lubati ametlikult kõigile Venemaa rahvastele enesemääratamisõigus, kasa arvatud õigus lahkuda Vene imperiumist. See oli tollal vajalik kõigi rahvaste rakendamiseks võitluses tsaristliku Moskva vastu. Kui võit oli saavutatud, ei leitud tarvilikuks muud teha, kui mõrvata rahvus-



Okupeeritud Ida-alade riigiminister Alfred Rosenberg

likad juhid. Seda katses, mis tehti tookord Vene pinnal, korratatakse nüüd, 25 aastat hiljem, teadmises, et demokraatlikud väikekodanlased pole midagi õppinud.

Tegelikult seisavad praeguses võitluses kaks revolutsiooni vastamisi: rahvusetsellatlik ja enamlus. Praeguse võitluse lahendusest sõltub Euroopa ja teiste maailmajagade saatus. Seda võitlust ei saa pida ilma



Noor briti lendur, kes tagasipöördumise asemel terr-riennult peab nüüd siirduma vangilaagrisse. Pk. Karveiner (GD)

seesamise veendumusest ja seepärast on seekord seka sõdurid revolutsioonilised, nagu ei ilalgi varem ajalees.

Briti imperium seisab mõlema vaenulise tiiva riikide keskel.

Inglismaa on Euroopa alalt reetnud. Ükskõik kuidas sõda lõpeb, imperium purustatakse. Seda Inglismaa reetmist ätletasid inglise kiriku reetmist ätletasid. Kõige selle mõjul on meil, sakslas, tekkinud vihkamine, mis üha suuremaks õhutada on meie ülesandeks. Sellele seltsib vastikuse- ja põlgusemeie vastuaste mitterüütelikkuse tõttu.

Kui nüüd ka Idaalade rahvad seisavad keset seda võitlust, siis teame, et nad juba 25 aasta eest mõndagi üle elanud ja 1940/41. aastal mõndagi pidid kannatama. Nad võitlevad tänapäev oma elu eest, sest see, mis 1941. a. suvel sündis mõrvade ja küüditamiste ajal, pidi olema vaid algus. Sellest järgnevat meelde rahvastele vajadus kogu oma jõuga võitlusest osa võtta, ning see jõupanus on nende sisemise väärtuse mõõdupuu.

Euroopa ühineb võitluses

Praegusest võitlusest võtavad osa ka paljud teiste Euroopa rahvaste leegionid. Me näeme see soovitus juba nne hooniku märke. Me usume, et need needid Nitrahvaste hulgaat, kes praegu koos Saksa sõduritega võitlevad idas, kord saavad nende rahvaste kangelaste ja tulevaste kujundajateks ning kord viimasele oli Euroopa ainult lemmik lahendamise ees, mis näib välja teistil kui need, millega teised rahvad katsetasid eelmistel sajanditel.

Kord keskajal oli Saksa kalaritvik endast mõistetav juhtiv jõud Euroopas. Siis tegi

Prantsusmaa katses Euroopat juhtida, aga ta oli bioloogiliselt nõrk ja asus Euroopa äärmall. 19. sajand toob kassa katse juhtida Euroopat inglismaalt, kuid viimasele oli Euroopa ainult kaubaturg. Euroopat kul terikut Inglismaa ei tunnud. 1914. a. astus Inglismaa Saksa vastu kartusest, et uus Euroopa võiks tõusta ilma Inglismaata. Tänapäev näeme katses munda Euroopat bolsevistlikaks.

Praeguse võitluse mõtet näeme mittevõimaseks ka selles, et Saksa, kes bioloogiliselt on komaund, on jälle saanud Euroopa mõtte kandjaks.

Saksa-ama ei ole üksik, nagu Inglismaal üteldakse, vaid Saksa-ama oli riik juba siis, kui Inglismaad ja inglise keelt ei olnudki. Nüüdse suure võitluse mõtteks on uus Euroopa kord, mida juhitakse Euroopa südamest. Alles siis võime loota, et ei tule enam Euroopa sõda, kuna ei saa olla kaht koalitsiooni. Euroopa rahvastele, keda seni välise võimade poolt üksteise vastu ässitati, on siis ainult üks keskus, kust võidakse ühtlasest rakendada meie kontinenti. Meie taotleme kõigi Euroopa rahvaste ühtlust riigi võimuga ja seepärast on meie hüüdsõnaks: Saksa-ama ja Euroopa!

Ernst Sargava töötab

Meie vanameister Ernst Sargava (Peterson), kes alles lõinud aastal oma kõrge eajauhelit pühitsea, töötab täie jõuga. Kommunistide taganemisel Tallinnast põletasid nad teatavasti tema kodu maani maha. Ühes varandusega hävis tookord ka kirjaniku käsikirjade kogu, muu seas üle tuhandeleheküljelise mälestuste-teos: Vene usu tulek meie maa-le.

Vana kirjanik ei jäänud käel rüpes hoides tekkinud kahju kurtma, vaid asus põle- nult teost uuesti kirjutama. Nüüd on see kaheastase töö järele valmis.

Samuti on tal käsikirjas olemas aari lähemaid jutte: „Tühjad hällid“, mis oma laadilt ja ulatusest sarnanevad te omaaegsele „Paiketele“.

Uus doktor Leino Tammemägi kaitses väitekirja

Teisipäeval, 15. veebruaril, kaitses loomaarstiteaduskonna järjekorral pidulikult doktoripromotsiooni Tartu ülikooli naisteküsimuste auditooriumis doktori väitekirja Eesti Omavalitsuse Skiedirektori veterinaar- osakonna abijuhataja, endine Tartu ülikooli loomahaiguste kliiniku assistent Leino Tammemägi.

Doktoritöö teemaks oli „Kloostrihaiguste võrdvaste antiparasiitarsed toimed veterinaarmeditsiinis ja heksakleoretal ning detraklooretileeni toimest hobuste soote parasiitidele“. Ametlikke opponendideks olid professorid A. Leas, G. Kingisepp ja A. Paabo.

Narva sõjapõgenikele kõõgnõusid

Eesti Kutsekogudele saabus hiljuti saadetis kõõgi- ja toidunõusid. Neid nõusid kavatsid välja jagada preemiakaubana töötajale. Et nüüd Narva ümbruse elanikud on pidanud oma kodukoha ja varanduse jätkma ja sõjapõgenikena varju otsima rindest kaugemal, siis otsustasid Eesti Kutsekogud nimetatud preemiakaubad välja jagada esmajoonel Narva sõjapõgenikele.

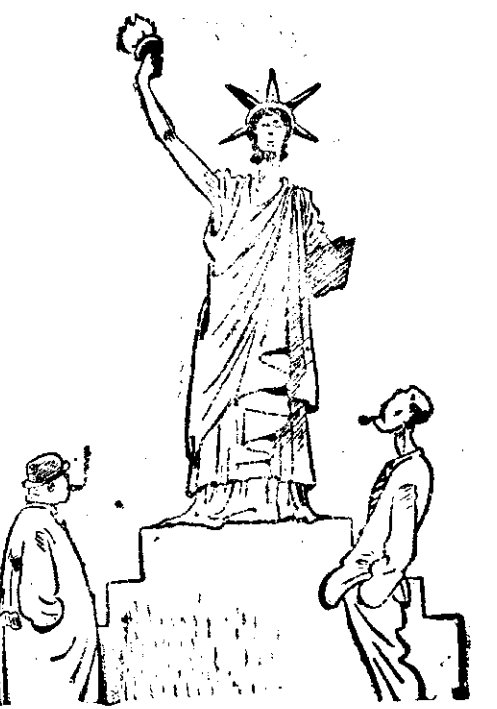
Väljajagamisele tulevad järgmised kaubad: keedunõud, kastrulid, pannid, taldrikud, kausid, ämbrid, noad-kahvlid jne. Nende kaupade saamiseks tuleb Narvast evakueerunud käitiste töötajail pöörduda oma käitisevahendajate poole.

Seeni ja paprikat saab vabamüügi korras

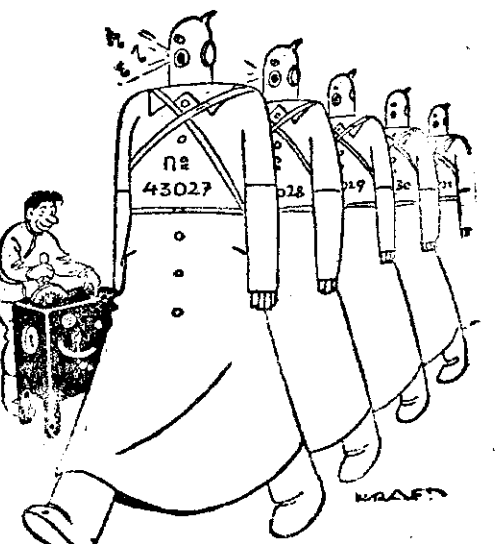
Põllumajanduse Keskvalitsuse juhataja poolt on lubatud turustada vabamüügi korras merineeritud seeni ja paprikat.

Praegu on tund, kus iga eesti mees ja naine, kas relvaga või ilma, peab teadma oma kohust.

Maailma-sündmusi läbi karikaturisti tõepillide



„Mike Gietl on nad pöstitanud selle sam- ba vabadusele?“ „Tjaa — kuna vabadus on ja uel ammugi sarnud.“



„Bolshevistik rahvas“ õpib uut hünni



Wall-Streeti strateegid tegevmaes.



„Tulge nüüd, tulge, mu paiksed!“



Moskva „Pravda“: „Ida-Euroopa rahvaste saatuse on Nõukogude Liidu sisemine asi.“

Stalini õuduste-riigi praegune pale

Keegi vangilangenud punaväelane jutustab kodutute laste piinadest N. Liidus: „Ajäl, mil viibisid haavatu- na Kuibõõveni hospitalis, korrapidaja arst käskis ühel õhtul hulgal haavatuil üle kolida teise hoonesse. Tegelikult aga selgus, et meid rakendati linna- tõeskoos miilitsaga kodutute laste ha- ranguiks. Järgmise päeva õhtuks õnnest- last 9—14. a. vanuses, kes olid kaota- nud omaid emad ja isad ja kes ise kuulid ei tõotanud.“

Kinnipüütud kodutud asetati erilisse barakki, registreeriti ja määrati mitme- sugustesse tehastesse tööle. Meid ha- vatud punaväelasi ei lastud enam ta- gasi hospitalis, vaid paigutati miilitsa- jaoskonna ruumidesse. Iga päev pidi- me käima uatel haarangutel ja olema 9 tundi valvel.

Praegu kõigil kodutuil olid sügeli- sed; hiljem puhkes nende barakis kõ- hutõbi ja seejärel tüüfus. Iga päev kanti välja 2—3 laipa. Lõpuks linna- nõukogu otsustas sulgeda laste bara- ki, kui „nakkushaiguste pesa“ ja kodu- tud viidi üle „ühe kingseppade artelli ruumidesse.“

Bolshevism ei ole võimeline kaotama kaste kodutute. Ei väljasaatmised, ma- halaskmised, kasvatusmajadesse paigu- tamine, kohtud ega lõpnatud kampaan- iad huligaansuse vastu ei saa siin ai- dada. Ka edaspidi ei leita mingeid mõ- juvaid vahendeid, sest enda olemuselt on bolshevism just see režiim, mis areneb ja ässitab üles inimestes loo- malikke instinkte.

Nõukogude võim suretas vene lastes kogu nende parema loomuse, kasvatas neist looma, kes on valmis rõõvima, tappa ja reetma ka omaenda vanemad. Nüüd sõjapäevil juutlik-bolshevism sun- nib lapsi nälja abil tegema neile üle-

jõu käivat tööd, mille tulemusena nad vältimatult kõngevad ja hukuvad.

SUURENEVAD LAHKHELID PUNA-ARMEES

Punakindralid reedavad riik-likke saladusi

Rootsi ajakirjanik Roul Peterson, kes hiljuti pöördus tagasi Nõukogude Liidust, käsitles Stokholmi ajakirjandu- ses punaarmee ühtluse küsimust. Auto- ri arvates tuleb õige vastuse saamiseks sellele küsimusele endale seigitada kogu praegusaegse bolsevistliku režiimi olemus.

Alates juba oma esimestest sga- dest nõukogude riik on sõjaline riik. Ükski armee kogu maailmas ei ole kut- sutud kaitsma valitsevat režiimi sees- miste vaenlaste vastu sel määr, nagu seda teevad N. Liidu relvastatud jõud.

Vaevalt olid saanud enamlased ha- rata võimu, kui Venemaal puhkes ko- dusõda. Kuid ka pärast kodusõda ei lakanud maal ka lühimaks ajaks sees- mised lahkelid. Relvastatud jõud või- maldasid enamlastel teostada igat liiki võimalikke ja võimatuid katsetusi. Seejuures rõhutasid enamlased kogu aeg, et punavägi on revolutsiooniline armee, maailma proletariaadi relvasta- tud eelvägi ja oktoobrirevolutsiooni saa- vutiste valvur.

Sellist joont jälgiti umbes 1934. aastani, mil korraga kadusid kõik need fraasid ja ilmusid uued mõisted, nagu seda on „nõukogude isamaa“, „nõukogu- de patriotism“ jne.

Uuendused, mis sel ajal üritati nõu- kogude riigi ideoloogias, peegeldusid ka punaarmees. Relvastatud jõude haka- ti kasvatama „nõukogude patriotismi“ vaimus ja nad muudeti stalinlikuks žandarmeeriaks, mille koosseisu suruti terved NKVD väekoondised. Kuid see

ei tähendanud veel, et kõik alates reamehest kuni kindralini oleksid olnud sellega rahul.

Autori arvates eksivad kõik need, kes mõtlevad, et nõukogude armee evib seesmise ühtluse. Punaarmee juhtivas koosseisus on palju inimesi, kes on häälestatud hämmiselt vaenulikkult Stalini vastu. Nende juhtide kaudu saab välismaine ajakirjandus mitmesugust informatsiooni, mis omab ilmselt sala- jase iseloomu. Sellega on seletatav, mispärast ilmneb sageli välismaises aja- kirjanduses teateid, mis on N. Liidus riigisaladuseks.

Punaarmees on palju üksteisele vaenulikke grupeeringuid. Antagonism valitseb rahuaegsete marssalite Vorošilovi, Timošenko j. t. ning sõjaajal esile kerkinud kindralite vahel. Punaarmee ja NKVD ohvitseride vahel valitseb avalik vihavaen, kuna viimased kasu- tavad ka praegu kõiki neid mõnussusi, mis neil oli rahuajal. See ärritab rivi- ohvitseri, kes teenivad eeslinil.

Enamik nõukogude kindralid vihk- kab Stalini despotismi, kusa igatiks neist tunneb, et ta on vaid mängukann diktaatori käes. Uue „puhastuse“ või- maluse oht hoiab aga nõukogude kind- raleid alatise hirmus. „Puhastust“ aga on tõsiselt karta, kuna paljude kind- raliste populaarsus hakkab käima Stali- ni närvidele.

Kuid mitte ainult võitlus võimu pä- rast ja isiklikud huvid ei kutsu armees esile lahkelisid. Suuri hõõrumisi põh- justavad samuti küsimused kolhoosi- korra edaspidisest püsimisest, juutide kõrvaldamine haldusala asutistest, riigi looduslikkude varade jaotamisest j. m. Kõik see vihjab sellele, et punaarmees on väga vähe nõukogude režiimi ja bolsevistliku „tõde“ ideelisi kaits- jaid.

Puudutades punaarme massrühna- kuid idarindel, autor leiab, et punaväe juhtkond püüab tasa teha oma opera-

tiivseid madalaid teadmisi masside ja tohutu sõjatehnika lahingusse paiska- misega. Ometi võitluse käiku ei otsusta kohalik edu ja aritmeetiline proportsioon, vaid kõrgeim lahinguline vorm, milline peab vastama iga kord tegelikule olu- korrale. Sellise vormi leiutasid sakslased oma elastes kaitses.

Enamlased ründavad jälle massili- selt, kuid peab arvestama, et ükski kaev ei ole ammutamatu. Saksa väe- juhatus hoiab endiselt algatust oma käes. Enamlased on sunnitud tegema hüügelpingutusi, kuna nad mõistavad, et sõja venimine tähendab neile hu- katust. Stalin ja partei vajavad muu- datust olukorras, kuid seda ei ole tul- nud.

Nii N. Liidu rahva, kui ka puna- armee meeleolu on rusunud. Kõigil on vaid üks soov - kui ainult tuleks kiire- mini lõpp.

Punaarmee kaotused elavjõu ja sõja- materjali näel on tohutud. Kõik lahing- ukäsiud kannavad endal surmapitserit: vallutatud see ja see punkt ükskõik millise hinnaga.

„Lahingulise vaimu“ säilitamiseks Sta- lin jagab ohtrasti aumärke ja edumärke ja edutab aastmeis. Kuid enamail juhtudel saavad ordenid perekonnaliik- med, sest selleks ajaks on „sangar“ juba langenud.

Nõukogude valitsus püüab varjata punaväelaste eest tagala-elu tõelist olu- korda. Kõik kirjad tseenseeritakse, kuid hoolimata sellest ulatub tõde ka rindele, kuna tagalast tulijad toova kaasa käsi- posti.

Kogu punaarmee sõjaline distsipliin on rajatud terrorile. Väiksemagi eksi- muse eest määratakse surmanuhtlus või saadetakse teenistusse karistuspataljoni. Punaväelased võitlevad ainult sundimi- se tagajärjel. Nad ei julge end vangi anda, kuna on teada, et NKVD „likvi- deerib“ kättemaksuks sellaste perekonna- liikmed.



Üleskutse Järva naistele

Vabadussõja ajal tõstas eesti naine ennastalgavalt riide heaks, hoolitsedes võitlejate eest ja ravides haavataid.

Praeguse silmapilgu tähtsusega kutsub taas eesti naised aitama kaasa kogu ohvrivõimudega kodumaa kaitsmisele. Kõigile naistele leidub tööd nende võimetele ja huvidele vastavalt. Nende tööks vajatakse riidevõitlejale soojade sokkide ja kindaste kudumiseks, haigilale pesu õmbimiseks ja evakueeritud eestlaste heaolustamiseks. Nende kaasa oodatakse ravitsejaid haiglates, samuti lastesid esmaabi töös jne.

Tööle rakendamise toimub soovikohaselt kas kodus või väljaspool, täie või osalise tööajaga.

Kutsun üles kõiki Järva naisi, kes soovivad jõudu mõdda kaasa aidata sõjaväe abistamistöödele, endid registreerima ERÜ Järva ringkonnakoosseisus või kohalike ERÜ piirkonnajuhatajate juures. Kõigi ja vajajate piirkonnades toimub registreerimise vallavalitsustes.

Registreerimine kestab kuni 1. märtsini s. a.

E. TIITS,
ERÜ Järva ringkonnajuht.

Värskete sõdurite juures

Mitmesuguseid peremehi on näinud see vana mõisahoonde kuskil Järvamaal. Rõõpsed ja täitunud bolševikud on kunagi seda kasutanud, neile järgnesid Saksa sõdurid ning nüüd asub selles üks värskelt formeeritud Eesti väeosa. Kui bolševike võimupäevil oli mõisahoonde täis igasugust mõeldavat ja mõeldamatut prahti, valitseb seal nüüd eeskujulik puhtus ja kord. Mitte ainult ki unustatud heinaköör ega paberitükki pole kuskil näha. See eeskujulik puhtus annab prima tunnustuse meie värskete sõdurite korraarmastusele.

Astudes üles mõisatrepiet, kestub kõrvu lõbus pillilugu. Ning minnes edasi mõõda avarast trepikojaat, leiame mehed õhtusöögil. Üsna suures ruumis on ridastatud raudvoodid ning istudes voodiservul joovad sõdurid oma teed. Läbi avatud ukse paistavad teisest ruumist samasugused voodid ja sealt need pillihääledki kostavad.

Nende meeste hulgas siin on tunduv osa noori, kes alles esmakordselt tutvuvad sõjameheoluga. Mobiliseeritud kõrvad on mitmeid tulnud vabatahtlikultki. Noorim vabatahtlik on alles

umbes 15–16-aastane. Keegi teine, paar aastat vanem on juba varemgi tallanud sõjaväe idas. Mingi naine, bolševike jälle ilmudes Eesti piirile, on ta uuesti vabatahtlikult asunud relva juurde.

Veel puudub neil ühtlane sõjaväeriietus, ning magamiskotte asendavad lihtsalt põhud, kuid meeleolu on kõigil hea. Ning hea tuju ja julge pealehakkamine aitavad neid üle igast sõjamehele eeltoetavast raskusest.

Kõik nad teavad väga hästi silmapilgu tähtsust ning mõistavad aja karmi käsku. Kui seni ajani esines veel neid, kes püüdisid mõõda hõlida oma kaitseteenistuskohustustist, on nüüd kõik need tulnud relvade juurde. Seni lootsid mõnedki mingile ehamäärastele „kolmandale võimalusele“, mis pidi takistama bolševike mõrvariteed Eestisse. Nüüd aga, mil bolševikud on juba meie piiril ja seda, „kaitvat kätt“ pole, on iga eestlane jõudnud arusaamisele, et ainuke õige tee on siiski võitlussee, kuni on kõrvaldatud ideaht ning kindlustatud maa ning rahva täielik vabadus.

Järvamaal endiselt esirinnas Albu vald

Raieetööde rahuldavad tulemused. 1. veebruariks üle poole raiekavast täidetud

Senised raieetööde tulemused on Eesti Metsade Keskvalitsuse andmetel kujunenud kõigilt rahuldavaks. 1. veebruariks s. a. on juba jõutud täita üle poole ettenähtud raiekavast.

Halvemal olukorral metsavõtte alal. Ei ole vedude osas nimetatamisväärt korras audetud saata. Võttes arvesse veel asjaolu, et vastu kevadet olukorras paraneb, ei ole ette näha, pigemini võib see veel halveneda, on Metsade Keskvalitsuse poolt püütud raiekohad paigutada raudteede ja maanteed lähedale.

Senisel andmetel on raieetööd kõige edukamalt toimunud Virumaa, kus 1. veebruariks on täidetud üles 227.866 tihumeetrit metsamaterjale. Järgnevad Tartumaa 191.414 tihumeetriga, Pärnumaa 155.696 tm, Võrumaa 127.327 tm ja Viljandimaa 110.875 tihumeetriga.

Üksikutes valdades ja linnades on raieetööd juba praegu täidetud ja isegi ületatud. Esirinnas sammub siin Põltsamaa. Seal on ettenähtud raiekoguse täitnud Järvesuu vallas 108,5 protsendilise viis. Vilo vallas on ettenähtud kogusest täidetud üles 100,5 protsenti ja Roedva vallas 91,6 protsenti.

Viljandimaal on raienormi hästi täidetud Rimmu vallas, nimelt 93,7 protsenti. Tartumaa on raieetööde alal eeskohal. Kuuste vallas 89,6 protsendiga. Virumaa valdades väärn esiletõstmist Vihula, kus raieetöödest on senini täidetud 63,4 prots.

Järvamaal on Albu vallas täidetud üles ettenähtud normist 64,8 prots., Paide vallas 53,8 prots., Türi linn 45,2 protsenti.

Läänemaa valdades on raieetöödega edukamalt toime tulnud Märjamaa, kus senini on täidetud üles 75,3 prots.

Raie- ja veotööd teostatakse kiirelt käesoleval metsamajandusaastal preemiarajade punktidest eesmärgi alusel. Preemiapunkte antakse raieetööde brutotootsust 7 protsenti, veotööde brutotootsust 5 protsenti ulatuses. Preemiapunkte osaliseks said aga vaid need raiekohad, kus töötasid nende määratud raiekogused üles 15. veebruariks s. a.

Vedajaid on Metsade Keskvalitsus varustanud ohjanööri, koormaköie ja hobuseraudadega. Peale selle on niidisti raie- kui ka veotööd jagatud välja presentsukki ja -kindaid.

Edasi on idaal riigikomisari korralduse põhjal põllumajanduslike toodete äratoojale antud võimalus en-

dale ise kütte- ja tarbepuid raialda. Sellekohased load antakse välja valja- või linnavalitsuse poolt preemiapunkte vastu. Üks säärane luba annab õiguse raialda 1 kaantmeetri küttepuid või 0,3 tihumeetrit tarbepuitu, ja selle eest tuleb anda üks preemiapunkt.

Need load kehtivad 30. septembrini s. a. ja neid ei tohi teistele isikutele edasi anda. Põllumehele tuleb selle loa alusel metsade valitsusse või metskonda, kus talu raiekoht määratakse.

Karistati mobilisatsioonist kõrvalehoidjaid

Eesti sõjajätkekohus karistas 18. veebruaril 1944. aastal Ants Mäistat ja Nestor Pauli Solmit, mõlemad sündinud 1924. aastal, mobilisatsioonikõrvaltõstmise pärast 10-aastase sunnitööga ja kõigi õiguste kaotamisega.

Nimetatud isikud tabati maalil põgenevise katsel. Kuna nad seisis vastutustundeta elementide mõju all, võttis kohus seda pehmendava asjaoluna arvesse ja loobus surmanuhtlusest, mis seaduses on ette nähtud.

Kareda taletõrjujad tulevad kokku

Eeloleval pühapäeval, s. o. 27. veebruaril, peab Kareda Pühapäevase Raieühenduse oma korralise peakoosoleku Kareda Valla Vabatahtlik Tuletõrjehing. Toimiva korralise peakoosoleku päevakorras on koosoleku rakenduse, 1943. a. aruande kinnitamine, 1944. a. eelarve vastuvõtmine, valimised põhikirja järgi ja läbirääkimised. Koosoleku alguseks on ette nähtud kell 12.00.

Erametsad alluvad riiklikule järelevalvele

Idaal riigikomisari poolt on viimases „Ametlalt des Generalikomisariis in Reval“ avaldatud määrus mitteriiklike metsade majandamise ja sellekohaste ühenduste loomise kohta.

Kõigi mitteriiklike omanduses olevate metsade ja -alade majandamine ja kasutamine allub riiklikule järelevalvele. Seda teostatakse metsade valitsuse poolt kindralikomisari juhendamisel.

Metsa järelevalveasutus on eriti õigustatud tegema korraldusi raienormi suurusel, ülestõstmise viisi ja turustamise juhtimise kohta.

Korraliku majandamise kindlustamiseks ja toodangu tõstmiseks võib mitteriiklike metsade omanikke teavitada käsitööabinõude tarviliselevõtmise või ühise majandamise ja kasutamise otstarbel liita metsaühendusteks.

Kindralikomisariid on volitatud andma selle määruse täitmiseks vajalikke eeskirju ja juhendeid.

Igaühe kohus on praegu ise pakkuda end võitluseks

Maatööd nõuavad tänavu kõigi jõudude erakordset rakendamist

Külviaega tuleb alustada varakult ja püüda igati säilitada maaviljakust

Talundi tootmisvõime kujunemises ja kindlustamises omavad määrava tähtsuse korralduslikud võtted, millega luuakse eeldused suurima toodangu ja sissetuleku saavutamiseks talust.

Kui rahuajal korralduslike võtete peasevunajaks oli konjunktuur ja turu vastavad nõuded, siis praegu sõjaajal, omab suurima tähtsuse tsiviilelanikkonna ja sõjaväe varustamine esmajoones igapäevase leiva ja teiste esmajärguliste vajalike toiduainetega.

Et kindlustada nõuetekohast toodangut, peab see ennekõike toimuma kindlaksmääratud külvikava järgi.

Tootmistegemise alused on külvikavas näidatud määralt, nagu seda nõuab tootlusmajanduse sõjaolustikus. Esmajoones on rõhutatud ja välja toetatud ainult seda, mis vajalik toodangu saamiseks on eriti tähtis, ja nimelt leivavilja, kartulid, loomsed saadused jne.

Neid peats jätkama niidasti tootjale kui ka liianalanelikele ning sõjaväele. Kui talv-leivaviljade kasvupinnad ei ole küllaldased, peame vajaliku toiduvilja koguse saamiseks kasvatama rohkesti suviseid ja otra, missuguste kultuuride pinnad tänavuses külvikavas on ülemaalselt nähtud ette järgmiselt: suviseis osas 40.000 ha ja odra osas 95.000 ha. Teise tähtsama kultuuri — kartuli — pinnaks on ette nähtud 80.000 ha.

Peale tootlustamise kindlustamise on käesoleva aasta tootmisahingu rames nähtud ette ka küllaldase ja eelarvaka sõjaväe kindlustamine loomapidamisega eesmärgiga.

Selleks tuleb senisest suuremal määral kasvatada liblikõielisi. Sõda vääratuse tõttu on maaviljakuse säilitamise eesmärgil tuleks suurendada kaunviljade protsenti ja seda eriti seal, kus segaviljana kasvatati ainult kõrrelisi.

Maaviljakust säilitamiseks võtkeid tuleb esmajoones mainida maaharimist.

Kuna maaharimine viimastel aastatel tõõjõu ja tootmisvahendite vähesuse tõttu on jäänud pealiskandeks, siis tuleb püüda maaharimist kevadperioodil viia läbi nii varakult ja põhjalikult kui seda kohapealne olukord vähegi võimaldab.

malda. Põhjaliku maaharimise ja ülivaraste külvide teostamisega võidetakse ka põllumehe kõige kurjem vaenlane — umbrohki.

Kuusiku katseajama andmetel kujunes märtsi lõpul külvatud suviviljade saak mõõduv aastal ligemale kaks korda kõrgemaks võrreldes mai keskpaiku teostatud külviga, kusjuures märtsis külvatud põllud olid tõdult umbrohu puhtamad. Ülivarasteid külvie võiks soovitada ja saaks teostada esmajoones P. Eestis.

Teine tegurina võiks nimetada liblikõieliste rikkena põlluhaina ja liblikõieliste ulatuslikku kasvatamist.

Maaviljakust hoidvate ja edendavate võtetena peale maaharimise, külvikordade kujundamise, heinakultuuride kasvatamise ja väetiste hulga suurendamise esineb väga palju pisivõtteid, mis sageli näivad ülearustena, kuid kogusummas võivad olla siiski määrava tähtsusega.

Tootmisahingu võitmine on täna seadud suure raskusega.

Esmaajoones töökäte vähesuse tõttu. Kui mõõduv aasta tootmisahing võideti hoolimata sellest, et põllumajanduses oli ligemale 80-tuhandelise puuduajaks töötajate osas, siis teostas see peamiselt põllumehe enese määratu suure pingutuse ja visaduse tõttu. Sellele tõi küll teatava kergenduse 40.000 linnalase rakendamine maale hoosajadöödele ja õpilaste juhtimise maale.

Käesolevaks aastaks on olukord põllumajanduses töötajate nii arvulises kui ka jõudlusvõime osas väga suurel määral muutunud ja palju raskemaks kujunenud kui eelmistel aastatel. Kuna aga tootmistegemise niidasti rahvamaid kui ka üldsees huvides milgil juhul pidurdatud ei või olla, siis tuleb olemasolevat vähest töõjõudu ratsionaalselt rakendada.

Tuleb senisest palju suuremal määral viia läbi maaharimise heatahtlikku vastastikkust üksteise abistamist ja tööd, mis vähegi võimalik, teostada talgute korras. Samuti peab senisest

suuremal määral levima ühisvõetude jne. korraldamine ja töõde võimalik ratsionaalseerimine, olgu see siis põllul, õues, laudas või mujal.

Tootmisahingu võitmiseks tähtsate teguritena peale maaharimise ja muu eelpeolnimetatate on oluline tähtsus laudaväetiste hulga suurendamisel, selle paremal hoidmisel ja otstarbekal kasutamisel. Edasi peab suurendama rühvelviljade osatähtsust külvikorras. Tuleb kasvatada paremaid ja saagirikkamaid vilju.

Kõigi on kindlaks määratud üldine külvikohustus ülemaalselt ja maakonniti.

peab külvikohustuse peatamine valdada, eriti aga üksikute talumajapidamiste vahel toimuma nii, et oleks igati arvestatud talundi senise tootmistegemise ja korraldusliku suunaga.

Ei ole lubatav, et koha peal talupidajale sunnitakse peale sääraste kultuuride kasvatamist, mida nad seni kasvatanud ei ole. Seega pidurduka tootmistegemise, mis kasu asemel teeb vaid kahju.

Teame juba nüüd, et meil on tänavuse tootmisahingu läbiviimisel erakorralisi raskusi ületada. Ja juba selgepärast ning oma rahva ja meid kaitsva sõjaväe tootlusvajaduste kindlustamiseks ning talu põhivarade hoidmise pärast tuleb meil seekordse tootmisahingu võitmisele asuda kogu enesepingutamise ja kõige võimaliku panuse rakendamisega.

Ringhääling edendab Eesti muusikaloomingut

Mitne kun eest kavandati kogu Ida-Eesti suurejooneline üritus muusikaloomingu edendamiseks. Tallinna Ringhäälingu vahendusel tehti nimelike Eesti heliloojale ettepanek ümfooniiliste helitööde loomiseks, milleks otstarbeks vajalikud summad anti kaetada Saksa Propagandaministeeriumi ja Suur-Saksa Ringhäälingilt. Nüüd on need helitööd enam-vähem lõpetatud ja nimelt: ümfooniilise poeem Artur Kapiti, kontsert klaverile ja orkestrile Johan Aaviku, ümfooniia Eduard Tubinali ja ümfooniilise tantsuürit Helmo Ellerit. Praegu on töõd läbivaatamisel, et selle järgi kasutada-olevate summade jagamist teostada. Tööde esittekannet toimub lähemal ajal Tallinna Ringhäälingu kabeli avakul erikontserdil.

Tekstiilkaupade asjus Narva elanikele

Narva piirkonnades elanend isikult, kellel oli õigus saada tekstiilkaupa riidevõitlejate perekonnaliikmetele vabaks antud erikoitingendist ja kes vastavad soovivaldused sisse andes ERÜ piirkonnajuhatajale, ei ole evakueerimise tõttu võimalik saada tekstiilpunkte sisseantud avalduste põhjal. Kõigil, kes enne evakueerimist soovivad sisse andes, või seda veel ei ole andnud, kuid on riidevõitlejate perekonnaliikmed ja tekstiilkaupade saamiseks õigustatud, tuleb need avaldused sisse anda uues elukohas senisele ERÜ ringkonnakoosseisusele hiljemalt 25. veebruariks s. a.

Pärnu formeeritakse sõjaväehaiglat

Pärnu naisomakaitse algatusel ja eestvõttel on käimas praegu Eesti sõjaväehaigla formeerimine Pärnu. See teostub omaalgatusel korras, kusjuures haiglate vajalik sisustus — mööblid, riidevarustus ja majapidamis- tarvete osas — saadakse vabatahtlikest annetustest. Haigla formeerimisega peab teime tulema kõige lähemal ajal. Vajalike esemete ja materjali hankimiseks algas 18. veebruaril ülemaakondlik korjandus, millest võtavad osa kõik organisatsioonid, asutused ja ettevõtted. Peale korjanduse võtavad annetusi vastu ka kõik omakaitseüksused.

Kolm stseeni lähimast tulevikust

Esimene vaatus Kremlis, (Stalin ja Molotov). Teine vaatus Nõukogude Liidu Ülemnõukogus.

Stalin: Noh, Vasja, kas sa hääletasid poolt?

Molotov: Just nii, ma kasutasin väliskomisari oma põhiseaduses ettenähtud õigust ja hääletasin poolt. Rad staratsja.

Stalin: Hea küll, kus on 16 uut väliskomisari?

Molotov plaksutab käsi. (Ilmub kuus toist tuntuud nõukogude poliitikut. Kõik kannavad oma maa rahvarõivast, ilma viisnurgaga.)

Stalin: Nüüd lapsed! Nii on hästi. Homme siis näitate te ennast ülemnõukogus. (Jätab endaga jumalaga. 16 väliskomisari lahku ruumist tagurpidi, tehes kummardusi. Stalin võtab ühe napsi ja süttab piibu.)

Üks kumetistkümnest on kõnepuldis ja kõneleb juba kaks ja pool tundi: „... ja nõnda palume meie vabaduse, suveräänsuse ja meie maa absoluutsele talleale iseseisvuse nimel alandlikult meid sõbralikult taas vastu võtta suure Nõukogude Liidu perre. Meie anname oma sõjaväe, oma finantsid, oma kolhoosid ja arreteeritud kõigi töötajate suure sotsialistliku kodumaa kasutusse... ja säilitame tema valitsusega sõbralikemad suhted. (Kõhib ja lahku kõnetoolilt. Koos-

olijad plaksutavad käsi ja hüüavad „hurra!“).

Stalin (vaikselt Molotovile): Küll on ideed, viimase lause viimane osa ei kuulu ju siia, see on pärit Londonile määratud akrediteerimis-dokumendist. Teatada NKVD-le!

Molotov: Rad staratsja!

Ahkuu Babai, Kasahstani esindaja, astub kõnetooli:

„Seltsimehed, olles ära kuulunud austatud väliskomisari nr. 14 seletuse, ei jää meile midagi muud üle kui väljendada oma nõusekut ja rõõmsat üllatust.“

Kuna mainitud vabariik, nimelt vabariik nr. 14, on juba omaks võtnud kõik Stalini konstitutsiooni õnnistused ja sotsialistlikus võitluses väga sageli täitnud kõik normid 140,5-protsendilise, hääletan ma selle poolt, et tuldaks vastu nende väliskomisari palvele ja võetaks see vabariik uuesti vastu Nõukogude Liidu vennalikkuse perre.

(Kõik tõusevad üles ja hüüavad: „Elagu Stalin!“ — 16 väliskomisari kinnitab endale rinda viisnurgad.)

Kolmas vaatus (Londonis, Downing Street nr. 10, Edeni toas. Kohal viibivad Eden ja USA suursaadik)

Eden: Jah, ning mis puutub uude

nõukogude põhiseaduses, siis ei tea ma ühti, kuidas seda võtta. Ühest küljest pole loomulikult sugugi halb, kui me võime väikeste rahvastele Euroopas üldelt: Vaadake, kui liberaalsed on Stalin muutunud! Teistelt poolt... teate, juba üks ruumiküsimus teeb mulle muret. 17 nõukogude saatkonda Londonis endise ühe asemel: 16 pluss veel Nõukogude Liidu esindaja. 17 saatkonda võtavad enda alla kolmandiku Hyde Park'i kvartaalist. Kõik nad on eksterritorialised, saate aru? Kõikjal nõukogude lipp. Ning igal saatkonnal on 100- kuni 200-meheline personal. Seega moodustab juba ainuüksi saatkondade personal lahingulise tugevusega rügemendi. Ja kõik tulevad nootidega. 17 nooti endise ühe asemel ja kõik tahavad midagi. Ning kõik nõuavad teist rannet. 17 korda ühe korra asemel, nagu see oli vanaaial Kujutele seda kõike!

Teener (astub sisse): Sir, väljas on 18 meest, nad lärmavad ja nõuavad sissepääsu.

Eden: 18? Kuidas nii 18? Ma arvan, ülimalt on need 17?

Teener: Ei, Sir, nad tõid Atlee kaasa 18-nädala. Sa kannab viisnurka ja laseb end nin etteva Semjo Atlinovi Siks.

Eden: Oh... (Laseb enese maha).

JÄRVA TEATAJA Nr. 23.
Teisipäeval 22. veebruaril 1944. JAA